

DOI: 10.36719/AEM/2007-2020/51/58-64

Əli Umud oğlu Əliyev
ADPU-nun Ağcabədi filialı

MƏKTƏBƏQƏDƏR TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNDƏ FOLKLOR NÜMUNƏLƏRİNİN ÖYRƏDİLMƏSİ

Açar sözlər: ümumi təhsilə hazırlıq, Gənclər siyasəti, Gənclər günü, folklor, xalq oyunları

Key words: preparation for general education, Youth policy, Youth day, folklore, folk games

Ключевые слова: подготовка к общему образованию, молодежная политика, день молодежи, фольклор, народные игры

Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində folklor nümunələrinin öyrədilməsi hərtərəfli inkişafın özülüdür. Odur ki, 14 aprel 2017-ci il tarixdə Məktəbəqədər təhsil haqqında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Heydər oğlu Əliyev Qanun imzalamışdır. Qanunda dövlət standartlarına uyğun məktəbəqədər yaşlı uşaqların intellektual, fiziki və mənəvi inkişafına xidmət edən ilkin bilik, bacarıq və vərdişlərin aşılınması, ümumi təhsilə hazırlığın təmin olunması kimi strateji məqsəd qarşıya qoyulur ki, bu da təhsil sistemində yeniliklərə stimül verən Qanun layihəsidir.

Həmçinin hərtərəfli inkişaf etmiş sağlam və intellektual gənc nəslin yetişdirilməsi dövlətimizin strateji hədəflərindəndir. Buna görə də dövlətimiz “Gənclər siyasəti” haqqında Fərman imzalamış və 1977-ci ildən 02 Fevral gününü “Gənclər günü” elan etmişdir. Bu isə dövlətimizin gənclərə güvən günüdür.

Gənc nəslin, ümumiyyətlə, bəşər övladının şüurunun düzgün formalaşması, hərtərəfli inkişafı üçün şifahi xalq ədəbiyyatı nümunələrinin kiçik yaşdan öyrədilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu nümunələrlə tanışlıq lap körpə yaşlarından bələkdə ikən ana laylasından qidalanır, daha sonra isə uşaq bağçalarında bir yaşından öyrədilməyə başlayır. Beşikdə körpələrin dinlədikləri və həzin melodiysının təsiri altında uyuduqları zaman laylalar onlarda ilkin, düzgün duyğular oyadır:

Dağlarda lalam sənsən,

Alınmaz qalam sənsən.

Kimim yox, kimsənəm yox,

Ən şirin balam sənsən.

Bala dadı bal dadı,

Bala adam aldıadı.

Şirini ha şirindi,

Acısı da bal dadı.

Analar beşik başında söylədikləri layla və oxşamalarda arzu və istəklərini də ifadə edirlər:

Qızılgül butam, lay-lay,

Ətrinə batam, lay-lay.

Balam ərsəyə gələ,

Toyunu tutam, lay-lay.

Badam badamı,

Oğlan adamı,

Qoy elçi gəlsin,

Alsın qadamı.

Özü də cavab verir:

Ay qız adamı,

Sındır badamı,

Elçiyə çay ver,

Alım qadamı.

Laylay dedim ucadan,

Boyun çıxsın bacadan.

Tanrı səni saxlasın,

Çiçəkdən, qızılcadan.

Nazlasın dilim səni,

Böyütsün elim səni.

Meydanda at oynadan,

Bir igid bilim səni.

Dünyada elə bir xalq olarmı ki, ana laylası, ana zümzüməsi, beşik nəğməsi olmamış olsun?! Bir bayatıda bu barədə belə deyilir:

Mən Aşıqəm gülüncə,
Bülbülüncə, gülüncə.
Hər bir kəs öz balasın,
Oxşayır öz dilincə.

Ümumiyyətlə, laylalar, oxşamalar, saymacalar, yanılmaclar, xalq oyunları, mahnılar, əyləncələr, tapmacalar, zəncirləmələr (düzgünlər), atalar sözləri və nağıllar və s. uşaqların, gənclərin hərtərəfli tərbiyəsində, nitqinin inkişafında və dünyagörüşünün formalaşmasında mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Xalq ədəbiyyatının bir sıra janrları məktəbəqədər müəssisələrdə öyrədilir. Bunlardan oyunlar, saymacalar, zəncirləmələr, düzgünlər, yanılmaclar və tapmacalar daha çox məktəbəqədər yaşlarda öyrədilir. Uşaqlıq illərindən yaddaşıma həkk olunmuş oyun, düzgü, tapmaca və saymacalardan aşağıdakı nümunələri diqqətə çatdırmağı önəmli bildiyim üçün qələmə alıram, doğrudur bu nümunələrin əksəriyyəti toplanıb çap olunubdi, amma bəzi xalq deyimləri, sonda yazdığım “Alanla Talanın” nağılı ilk dəfədir ki, qeyd olunur. Həmçinin hər bir regionun özünəməxsus xalq deyim və duyumları olduğu üçün burada verilmiş deyim və duyumlar da Laçın rayonunun Ərikli kəndindən yaddaşıma həkk olunmuş incilərdir. Odur ki, bu xalq incilərini təkrar olsa da, özüməməxsus tərzdə diqqətə çatdırmağı məqbul sayıram.

Oyunlar

Qeyd: Kollektiv oyun zamanı uşaqlar iki dəstəyə bölünürlər. Dəstənin biri güclü, o biri zəif olmasın deyərək iki nəfər uşağı başçı təyin edib, bəy durun halay gələk-deyirdik. İki nəfər bəy dururdular, biz isə gizləndə özümüzdə şərti ad seçirdik və iki-iki gəlib deyirdik: Halay bəylər, halay! Kimə dərə, kimə tərə? Bəylərdən biri deyirdi, mənə tərə. Təbii ki, dərə də o biri bəyin dəstəsinə qoşulurdu. Beləliklə, uşaqlar bərabər sayda iki dəstəyə bölünüb, oyuna başlayırdıq. Bu oyunlardan yaddaşımda olanları qələmə alıram: “Mərə” oyunu, “Yoldaş səni kim apardı?”, “Bənövşə-bənövşə”, “Siçan-pişik”, “Dirədoymə”, “Mərəköçmə”, “Dəsmalaldı qaç” və yaxud “Şoraba-şoraba”, “Gizlənpaç” və s.

“Mərə” oyunu

İki dəstəyə bölünmüş uşaqlardan iki-iki olmaqla uzaqda nişan qoyulmuş mərəyə kim tez çatıb əl vurub və başçının yanına gələrsə, qələbə qazanardı. Yarışda geri qalan oyunçu sıradan çıxarıldı. Axırda dəstənin biri uduzaraq yox olardı. Oyun beləcə davam etdirilərdi.

“Yoldaş, səni kim apardı?” oyunu

İki dəstəyə bölünmüş uşaqlar sıra ilə düzülürdülər. Axırındakı sırada dayanmış uşaq öndəki sırada dayanmış uşağın birinin arxasından irəli itələyib aparır. Aparılan uşaq geri baxmadan intuziya ilə onu aparandan kim olduğunu tanımalıdır. Uşaqlardan biri aparılana ucadan deyir: Yoldaş səni kim aparır? Aparılan aparandan düz deyirsə, onu da götürüb öz dəstəsinin sıralarını artırır. Yox, əgər aparılan aparandan tanıya bilməsə aparandan o uşağı aparıb öz dəstəsinə qoşur. Bu qayda ilə oyun davam edir. Axırda dəstənin biri uduzaraq yox olur.

“Bənövşə-bənövşə” oyunu

Halay gəlməklə iki dəstəyə bölünərək, iki sıraya düzülən uşaqlar əl-ələ tutub biri-birlərinə növbə ilə müraciət edirlər:

---Bənövşə!
---Bəndə düşə!
---Bizdən sizə kim düşə?
---Güləy düşə.

Bu an çağırılmış uşaq cərgədən ayrılıb sürətlə gəlib əl-ələ tutmuş uşaqların cərgəsini yarmalıdır. Əgər cərgənin sırasını yarıb keçsə, özü ilə bir uşaq aparıb öz cərgəsinin sıralarını artırır. Yox əgər, cərgəni yara bilməsə orada qalır. Cərgələrdən biri yox olunca, oyun beləcə davam edir.

“Siçan-pişik” oyunu

Uşaqlar dairəvi əl-ələ tuturlar. Oyunçulardan biri könüllü olaraq siçan, o biri isə pişik elan olunur. Siçan qaçır, Pişik qovur. Pişik siçanı tutandan sonra uşaqlar yerlərini dəyişməli olurlar. Pişik siçanı, siçan da pişiyi əvəz edir. Beləliklə maraqlı oyun bu qaydada davam edir.

“Dirədöymə” oyunu

Bu oyunu bir qayda olaraq oğlanlar oynayırlar. Uşaqlar iki dəstəyə bölünürlər. Boyuk bir dairə cızılır və püşk atılır, dəstənin biri çevrənin içinə girir, o biri dəstə isə çöldə qalır. Çevrənin içərisində olan uşaqlar hərəsi ayağının altına bir toqqa qoyur və onu qorumağa çalışır. Çöldə olan uşaqlar toqqanı götürməyə çalışırlar. Dairədəki uşaqlar ayaqla çöldəki uşaqlardan birinin dizdən aşağı ayağına toxunarsa, çöldəki uşaqlar dərhal dirəyə girməli olurlar. Çöldəki oyunçu içəridəkilərdən birini tutub çölə çıxarırsa, onu bir nəfərə həvalə edib saxladır və yiyəsiz qalmış toqqanı götürməyə cəhd edir. İçəridəkilər çöldəkilərdən birinin ayağına ayağı ilə toxunarsa, dairədən azad olurlar. Toqqa çöldəkilərin əlinə keçsə, dairədəkiləri dizdən aşağı şərt ilə döyürlər. O vaxta qədər döyürlər ki, dairədə olanlar çöldəkilərdən birinin ayağına ayaqla toxunub çölə çıxsınlar.

“Mərəköçmə” və yaxud

“Köçdüm-köç” oyunu

“Mərəköçmə” oyununu iki nəfər oynayırdıq. Hərəməz üç mərə (yuva) oyardıq, yəni yeri çala kimi (bir ovucun içi kimi) düzəldək, hər yuvaya yeddi daş qoyardıq. Daşları yuvalara qoyarkən yeddi rəqəmini belə sayardıq; cüt iki, cütman iki, təkəm taraz, qumral göz. Yəni birinci ikiyə “cüt iki”, ikinci ikiyə “cütman iki”, üçüncü ikiyə “təkəm taraz” yeddinci daşa isə “qumral göz” deyirdik. Sonralar öyrəndim ki, belə saymaqla sayaçı qoyunları sayarmış, “man” sözü qoyun deməkdir. (azman. dızman, ozman).

“Dəsmalaldı qaç” və yaxud

“Şoraba-şoraba” oyunu

Bir qrup uşaq dairəvi şəkildə çöməltmə oturub, bir uşaq isə əlində dəsmal uşaqların arxa tərəfi ilə çevrə boyunca qaçır və dəsmal gizləncə bir nəfərin arxasına atır, çevrəni başa vurub ona çatınca o, bilməsə ki, onun arxasına dəsmal atılıbdı, onu şoraba edib, dairənin ortasında oturdurlar. Yox əgər, arxasına dəsmal atılan bilərsə, dəsmal götürüb qaçan uşağı dəsmalla vurarsa, onda onu şoraba edir. Qaçan uşaq dəsmal arxasına atılan uşağın yerinə özünü çatdırıb otursun. Xilas olur, dəsmal əlində olan oyunu davam etdirir.

“Gizlənpaç” oyunu

Bu oyun o qədər məşhurdur ki, izaha ehtiyac yoxdur. Gözünü yum və aç gizləneni tap, tut, gözyummadan azad ol. Tapdığını mətəyə çatmamış tutsan, tutduğun səni əvəz edir.

Barmaqlar

Baş barmaq-----Bu vurdu,
Başala barmaq---Bu tutdu,
Uzun hacı-----Bu bişirdi,
Qan turacı-----Bu yedi,
Balaca bacı-----Vay buna qalmaq.

Düzgü

Bir, iki---bizimki,
Üç, dörd---qapını ört,
Beş, altı---daşaltı,
Yeddi, səkkiz---Firəngiz,
Doqquz, on---qırmızı don.
Üşüdüm ha üşüdüm

Üşüdüm ha üşüdüm,
Dağdan alma daşdı.
Almacığı aldılar,
Mənə zülüm verdilər.
Dərin quyu qazdılar,
Dərin quyda beş keçi,
Hamı bunun erkəci?!
Hehələdim gəlmədi,
Çiyid tökdüm yemədi.
Çiyid qazanda qaynar,
Qəmbər bucaqda oynar.
Qəmbər deyil, qamışdı,
Beş barmağım gümüşdü.
Gümüşü verdim tata,
Tat mənə darı verdi.

Darını verdim quşa,
Quş mənə qanad verdi.
Qanadlandım uçmağa,
Haqq qarısını açmağa,
Qarıçı qarı toxuyar,
İçində bülbül oxuyar.
Məndən kiçik qardaçım,
Allahın kəlamın oxuyar.

Tap görək

Ya bundadır, ya bunda.
Keçəl qızın kamında,
Allah qoysa, bax binda.

Əkil-Bəkil

Əkil-Bəkil quş idi,
Ağaca qonmuş idi.
Getdim onu tutmağa,
O, məni tutmuş idi,
Meydana salmış idi.
Meydanın ağacları,
Bar götürüb başları.
Çəpər çəkdim, yol açdım,
Qızıl gülə dolaşdım.
Bir dəstə gül dərməmiş,
Anası gəldi, mən qaçdım.

Saymacalar

İynə-iyənə,
Ucu düymə,
Bal ballıca,
Ballı keçi,
Şam ağacı,
Şatır keçi,
Qoz ağacı,
Qotur keçi,
Əmimoğlu,
Bir ağac atdı,
Haldır dedi,
Huldur dedi,
Vur nağara,
Çıx qırağa. Və yaxud:
Əmimoğlu,
Uzun bıçlı,
Haldırım dedi,
Huldurum dedi,
Göyə bir ağac atdı.
Qarğı sapı,
Gül budağı,
Motala-motal,
Tərsə motal,
Ellər atar,
Qaymaq tutar.
Ağ quşum ağar çinim,
Göy quşim-göyərçinim.
Vur nağara,
Çıx qırağa.

Hamam, hamam içində,
Xəlbir saman içində,
Dəvə dəlləklik eylər,
Köhnə hamam içində.
Qarışqa şıllaq atdı,
Dəvənin budu batdı,
Hamamçının tası yox,
Baltaçının baltası yox,
Orda bir tazı gördüm,
Onun da xaltası yox.
Ditdili mindim, çay keçdim,
Yabaynan doğa içdim,
Heç belə yalan görməmişdim.

Tar macalar

Axşam çağında,
Göl qırağında,
Edirdi qur-qur,
Görək nədir bu?

Gəlirdim kənddən,
Səs gəldi bərdən,
Ağzı sümükdən,
Saqqalı ətdən.

Deyin nə vaxt,
Sular donur,
Yerə ağ-ağ,
Quşlar qonur?

Günəşlə gülər,
Axşam mürğülər.

Daşa dönmüş sudur o,
Tapın görək nədir o?

Nə yeyər, nə içər,
Gecə-gündüz yol gedər.
Mən gedirəm, o qalır.

Nağıllar

Nağıllar qədər uşaq həyatında böyük əhəmiyyəti olan folklor nümunəsi tapmaq çətinidir. Nağıllar uşaq-larda vətənpərvərlik, dostluq, əməksevərlik, mərdlik, düzlük, ümumiyyətlə, xeyirxahlıq və nəcib keyfiyyətlər aşılayır. Qəddarlığa, paxıllığa, tamahkarlığa, lovğalığa, acgözlüyə, yalançılığa, ikiüzlülüyə və kobudluğa qarşı nifrət hissi oyadır. Uşaq nitqinin inkişafı, zehni qabiliyyətinin güclənməsi baxımından da nağılların çox böyük əhəmiyyəti vardır. Bunun üçündür ki, xalqımızın qabaqcıl və istedadlı ziyalıları yaradıcılığında uşaq nağıllarına böyük üstünlük vermişlər. Məsələn, bu sahədə Abdulla Şaiqin adını xüsusi vurğulamaq lazımdır. Çünki o, “Yaxşı arxa” (1911), “Tülkü və xoruz” (1911), “Şələquyruq” (1920), “Tülkü həccə gedir” (1927), “Eşşək üstündə səyahət” (1934), “Oyunçu bağalar” (1936), “Tıq-tıq xanım” (1942), “Nağıllar” (1945), “Ovçu Məstan” (1945) və “Şeyrlər və nağıllar” (1948) kimi əsərlərini uşaqlar üçün yazmışdır.

1912-ci ildə Firudin bəy Köçərli “Balalara hədiyyə” adlı kitabını nəşr etdirmişdir. Məktəbəqədər tərbiyə üzrə Azərbaycanda ilk metodik vəsait A.Tumanovun “Məktəbəqədər tərbiyə nə deməkdir?” adlı kitabı olmuşdur. Bu kitabı 1925-ci ildə Azərbaycan dilinə Cavad Cavarlı tərcümə etmişdir. 1941-ci ildə isə M.H.Təhmasib və H.Araslı “Azərbaycan nağılları” kitabını nəşr etdirmişlər. 1941-1947-ci illərdə isə “Azərbaycan nağılları” adlı iki kiitab nəşr olunmuşdur.

Kiçik yaşlarımda babamın söylədiyi “Alanla və Talanın” nağılı hələ də yaddaşımdan silinməyib. Odur ki, yazıya alıram və gələcək nəsillər üçün ərməğan edirəm:

“Alanla Talanın” nağılı

Biri varmış, biri yoxmuş, keçmiş zamanlarda bir çoban varmış. Bu çoban kəndin yaxınlığında çəmənlikdə qoyun qoyun otaran zaman anası axtarıb onu tapır və deyir ki, oğul, qonşu kənddə toy var, səni də ora dəvət ediblər, sən ora get, sən gəlincən mən qoyunları otararam.

Çoban qonşu kəndə toya gedir. Qayıdanda anasını pis vəziyyətdə, paltarını cırılmış bir durumda olduğunu görüb, soruşur: __Ana, sənə nə olmuşdur, niyə bu gündəsən?

Anası xəcalət-xəcalət söyləyir: __Oğul, Tanrıdan gizlin olmayan, səndən nə gizlin! Bir bədheybət yad kişi mənə hücum çəkdi və zorla mənə sahib oldu.

Çoban özünü çox qınayır və günahkar sayır. Odur ki, anasını evə göndərir və o gündən xəcalət çəkdiyi üçün evə, elinə, obasına qayıtmır. Qoyunları götürüb kənddən çox-çox uzaqlarda olan Ala dağa üz tutur, az gedir, üz gedir, dərə-tərə düz gedir, nəhayət, Ala dağa yetişir. Orada məskən salır. Bu çoban eldən-obadan, qohum-əqrabadan uzaq məkanda, Ala dağda öz qoyun sürüsünü otarar və güzaranını keçirərmiş. Bu çobanın köməyi, ən etibarlı arxası sayılan iki köpəyi var imiş. Birinin adı Alan, o birinin adı Talan imiş. Bu çoban Çiçəkli dağda (Ala dağa Çiçəkli dağ da deyirmişlər) sürüsünü Alanla Talanın sayəsində günü-gündən artırarmış. Alanla Talanın qorxusundan sürüyə vəhşi heyvanlardan ziyanlıq dəyməzmiş, sürünün həndəvərindən quş da səkə bilməzmiş. Çoban Alanla Talana təlimi tütəklə öyrədərmiş. Onları çağıranda da, harasa buyuranda da tütəklə deyərmiş. Bir gün çoban öz sürüsünü dağın döşünə yayıb şirin-şirin tütək çalıb, bayatı çağırdığı anda kəndlərindən olan qocaman Zaman kişinin yaxınlaşdığını görür. Tez Zaman kişiylə tərəf gedib, onu duz kimi yalayır, tələsik hal-əhval tutmağa başlayır. Zaman kişi nağıl edir ki, oğul, sən kəndimizdən gedən gündən bu günə kimi biz kən əhli olmazın bəlalalarına düşər olmuşuq. Birdən-birə anan hamilə oldu. Doqquz aydan sonra yükünü yerə qoydu, bədheybət, təpəsində bir gözü olan qız doğmuşdu. Bu qız saniyələr içərisində sürətlə böyüyürdü. Qız ananın döşünü sorub, qanını içdi və anan öldü. Beləliklə, bədheybət qız bir neçə qadının da döşünü sorub, qanını içib, öldürdü. Uşaq tez bir zamanda uşaqlara qoşulub oynamağa getdi. Kiminin barmağını, kiminin qulağını, daha sonra bütövlükdə uşaqları yeməyə başladı. Kənddə heç kəsin gücü bu bədheybət qıza çatmırdı ki, onu məğlub etsin və yaxud onu öldürsün. Çünki o, tilsimlənmişdi. Onu bir dəfə balta ilə doğrayıb öldürdük. Amma yerə tökülən qandan o, yenidən əmələ gəldi. Onu görə elə öldürəsən ki, bir damcı da olsun qanı yerə düşməyə.

O, kəndin bütün uşaqlarını, cavanlarını yeyib talamış, indi isə qocaları bir-bir yeməyə başlayırdı. Oğul, nəsilimiz kəsilmək üzrədir, amanın bir günüdür, bəlkə, sən bir əncam edəsən. Gedib deyərsən ki, bacı, insanları yemə, qoyun-quzu, inək-camış verək ye, camaatla işin olmasın, analar ağlar qalmasın!

Çoban Zaman kişinin sözüə əməl edib, kəndə yollanır, gedib evlərinin qapısını döyür. Bir yoğun boğuc səs onu içəri dəvət edir. Çoban içəri daxil olur və görür ki, təpəsində bir gözü olan bədheybət nəhəng bir qız uzanıbdı. Çobanı görə kimi sevinir və onun üzərinə atılmaq istədikdə, çoban tanışlıq verib onun qardaşı olduğunu söyləyir. Bacısını doğru yola çağıraraq mal əti, qoyun-keçi əti yeməyi məsləhət görür. Deyir ki, mənə minlərlə qoyunum var, nə qədər istəsən verərəm, yeyərsən, ta ki insan əti yeməkdən əl çək.

Bədheybət çölə çıxmaq istədiyini bildirir. O, çölə çıxıb qardaşının minib gəldiyi atı yeyib, gəlib deyir: __Qardaş, yəhəri atsız minib gəlmisən? __Hə bacı, ola bilər.

Çoban işin nə yerdə olduğunu anlayır ki, o, atı yeyib, çoban qaça bilməsin. Nəhayət, bədheybət heç nə ilə razılaşmayıb, onu da yeyəcəyini bildirir. Çoban naəlac qalıb qaçmağa başlayır. Bədheybət onu yaxalamasın deyə hündür bir ağaca çıxır. Bədheybət nəhəng olduğundan ağaca dırmaşmaq çətin bilmir. Çoban tütəyini toqqasından çıxarıb yanıqlı-yanıqlı çalır və Alanla Talanı köməyə çağırır. Alanla Talan çoban tütəyinin səsini eşidib özlərini çoban olan yerə yetirirlər.

Bədheybət çobana deyir: __Qardaş, mən bu itlərdən qorxuram, bunları qov getsin!

Çoban deyir: __Qorxma, mən bir qədər də tütək çalacağam sonra onlar işlərini görüb gedəcəklər. Çoban tütək çalmağa başlayır və tütək vasitəsi ilə deyir ki, Alan, Talan bu bədheybəti elə yeyərsiniz ki, bir damcı qanı da yerə düşməsin.

Çoban necə demişsə, Alanla Talan da bədheybəti eləcə yeyirlər.

Kənd camaatı azadlığa çıxıb, bələdan xilas olurlar. Odur ki, toy-bayram edib çobanı da köçürüb kəndə gətirirlər, yüz yaşayır, dövrən sürürlər. Siz də yüz yaşayın!

Nağılımız burada sona yetdi, ortalıqdan duman çəkilib getdi. Siz yüz yaşayın, mən iki əlli. Göydən üç alma düşdü. Biri mənə, biri özümün, biri də nağıl deyənə. Siz sağ, mən də salamat.

Ədəbiyyat:

1. Xumara Səlimxanova. Məktəbəqədər tərbiyə müəssisələrində şifahi xalq ədəbiyyatı nümunələrinin öyrədilməsi. Bakı, 1985.
2. Əliyər Qarabağlı. Azərbaycan ədəbiyyatının tədrisi metodikası. Bakı, 1968.
3. Sura Əliyeva. Məktəbəqədər yaşlı uşaqların nitq inkişafında Azərbaycan xalq nağıllarının rolu. Bakı, 1975.

Teaching folklore patterns in preschools

Summary

Teaching folklore patterns in preschools is the key to comprehensive development. Raising a healthy and intellectually advanced young generation is one of the strategic goals of our state. Therefore, the teaching of folklore samples from an early age plays an important role in the development of their speech and shaping their outlook. Therefore, genres of oral folk literature, taking into account age characteristics, should be continuously taught in preschool educational institutions.

Обучение фольклорным образцам в дошкольных учреждениях

Резюме

Обучение фольклорным образцам в дошкольных учреждениях является ключом к всестороннему развитию. Воспитание здорового и интеллектуально развитого молодого поколения является одной из стратегических задач нашего государства. Поэтому обучение фольклорным образцам с раннего возраста играет важную роль в развитии их речи и формировании их мировоззрения. Поэтому жанры устной народной литературы с учетом возрастных особенностей должны постоянно преподаваться в дошкольных образовательных учреждениях.

Rəyçi: prof. M.Hüseynov

Göndərilib: 21.02.2020

Qəbul edilib: 28.02.2020